

A háztáji gazdálkodás lehetőségei

Hazánkban a jelenlegi öt és félmillió termelőszövetkezeti földterület mellett a háztáji földek összesen elérik a háromnegyedmillió holdat. Ekkora területnek már nemcsak a tsz-gazdák, hanem az egész népgazdaság szempontjából is jelentős szerepe van. Ha pedig nemcsak a földet, hanem az egész háztáji gazdaságot — állattalományt — vesszük tekintetbe, jelentősége még szembeötlőbb. A háztáji földekre számított háztáji állatsűrűség országos átlagban jelenleg még nagyobb — főleg az új tsz-eknél — mint a közös területre számított állatsűrűség. Az sem titok, hogy azoknál az új szövetkezeteknél, ahol a társállomány kialakítása még nem történt meg, a háztáji állatok minőségileg is jobbak, hiszen mindenki a jobbat igyekezett visszatartani jogos háztáji állományaként. Nem mindegy tehát, hogy a háztáji gazdaság nyújtotta lehetőségeket hogyan használjuk ki, hogy területi jelentőségéhez mérten megfelelően kiveszi-e részét az ország ellátásában.

A háztáji gazdaságoknak mindenekelőtt abban van szerepe, hogy a családok ki nem használt munkaerőjét, a falusi háztáji gazdasági hulladékát hasznosítsa és a közös jövedelmen túl, jelentős mellékjövedelmet is biztosítson. Az egy holdnyi területen és a megengedett állatlétszámion belül elsősorban azt kell előállítani, ami a család önellátását, fogyasztását szolgálja. Ez azért előnyös, mert így a termelőszövetkezetben megtermesztett termékekből több mehet értékesítésre és köztudomású, hogy a nagyüzemi értékesítés általában felárral jár.

A háztáji területet úgy osszuk be, hogy a tsz által nem, vagy kevésbé termesztett és a környéken legnehezebben beszerezhető áruféleséget termeljük. Függetlenül a természetesen a család munkaerőviszonyától is. Ha sok az otthoni munkaerő, akkor a munkaigényes, jobban fizető növényeket termeljük. A háztáji földön lehetőleg burgonyát, hagymát, zöldségfélét, mákot, babot, a tehén részére szükséges takarmányrészét, kukoricát termesztünk. Erdemes a terület egy részén legalább száraz kertészetre is berendezkedni. A háztáji földekre is lehet bármely növényfélésegre, vagy kertmagra az állammal termelési szerződést kötni, amely művelési előleggel, szerződési felárral javítja a háztáji jövedelmét.

Ha kevés a munkaerő akkor a gépesíthető, vagy fogattal művelhető növényféléseket részesítjük előnyben. Ilyenkor kifutatódöb, ha kukoricával, burgonyával, napraforgóval, köztés babbal, vagy tökkel hasznosítjuk a területet. Jó megoldás — mint már több munkaerőhiánnyal küzdő tsz-ben teszik —, hogy a háztáji kukorica- vagy burgonyaföldeket egy táblába hozzák, géppel szántják, vetik és kapálják és mindenki a saját területéről egyenlően takarítja be a termést.

A tsz-tag munkabeosztása is befolyásolhatja a háztáji vetésterv meghatározását. A kukoricatermesztő brigád tagja lehetőleg ne kukoricát vessen a háztáji földjén, mert a közös és az otthoni munka ütközik és valamelyiknek a rovására megy. Igyekezzen a tsz-kukoricában a legjobban dolgozni és munkaegységességét, vagy prémiumként többet nyerni. A háztáji földet olyan növényekkel hasznosítsa, amelyet a család idősebb, vagy serdülő tag-

jai rendszeres és nem megerőltető munkával el tudnak végezni, háztáji gazdasági jövedelmeinek fokozására leg több lehetőség az állattartásban van. Az alapszabályminta biztosítja, hogy a tsz a háztáji állomány szükségletére a munkaegységességű részét természetben ossza ki. A takarmánybázis tehát biztosítható. Ehhez még hozzájárul a háztáji föld terméke, a gazdasági és háztartási hulladékok, valamint az alkalmi legelők.

Az alapszabályban rögzített állatlétszám is olyan mérvű, ami általában meghaladja a család fogyasztási szükségletét, tehát piacra is vihető. Egy anyakoca szaporulatával 3—4 hízó, korlátlan számú baromfi és egyéb aprójószág nemcsak önellátási, hanem hatalmas bevételi lehetőségeket is biztosít. Ezt államunk is igyekszik elősegíteni. Háztáji állományra is mindenféle hízalási és nevelési szerződés köthető. De az egyéni szerződéses lehetőségeken túl, most még újabb előnyöket nyújtott államunk. Ha a tsz-gazdák a tsz-vezetőségnek keresztül kötnek hízóra szerződést, akkor a nagyüzemi felárat is megkapják, azzal a feltétellel, hogy a felárat a termelőszövetkezet gyarapítására kell fordítani. A szövetkezeti építkezés összegét például a tagok összefogása előteremtheti úgy, hogy a saját hasznukkal is egybeesik. Előnyösen lehet szerződni a termelőszövetkezettel malac- és növendékmarhaszaporulatra is. A háztáji maradt jobb állomány szaporulatából saját erőből így ki lehet alakítani a szövetkezeti társállományt.

Az aprójószágtenyésztésben szintén nagy lehetőségeket rejt magában a háztáji gazdaság. A termelőszövetkezetek baromfiállománya az idén több mint kétszeresére emelkedik, de sem ez, sem az ötéves terv végére tervezett emelkedés nem nélkülözheti a háztáji és a kisüzemi baromfi tenyésztést. Mégis vannak olyan kedvezőtlen tapasztalatok, hogy a tsz-szervezés során a kisüzemi baromfiak száma lecsökkent. Ez nagyon helytelen irányzat, hiszen éppen a baromfi az a jószág, amelyre semmiféle korlátozás nem vonatkozik. A földművelőszövetkezetekkel változatlanul egyenlően is köthető pecsenyecsirke, kacsa, libahizlalási, tollértékesítési szerződés.

Vannak aztán elhanyagolt, fel nem ismert lehetőségek, amelyek még iskolás gyermekek, vagy nehéz munkára képtelen öregek számára is jó jövedelmet nyújtanak. Erdemes például méhészkedni, nyulat, galambot tenyészteni, selyemhernyóval foglalkozni. Fajkutyákat, vagy kísérleti célra szolgáló kutyákat nevelni, nutria- vagy más prémesállat tenyésztésével megpróbálkozni. Az Oltványtermelő és Kutató Intézet most például tengerimalacok megvételét hirdeti. Serdülő ifjaknak nemcsak tanulságos, érdekes, hanem hasznos foglalkozást is jelenthetne. Ne idegenkedjünk a kecskeltartástól sem, ha van alkalmas legelő, és olyan gyerekek, vagy öregek, akik őrzését elláthatja. Ha a kecske tejét nem is kívánjuk emberi fogyasztásra felhasználni (bár igen egészséges és tápláló), jól használható a malac- és baromfi-nevelésnél.

Az ország ellátásához a háztáji gazdaságok termelvényei is hozzátartoznak, mégpedig egyre jelentősebben. Ésszerű, jövedelmező hasznosítása tehát mindannyiunknak egyaránt érdeke.

Szegő Lajos

Zöldellő vetések, szorgos munka

Szövetkezetünkben már élénken folyik a tavaszi munka, bár a szeptemberes idő még sokszor várakozásra készíti az embereket. Jó nézni a már zöldellő vetést, hiszen búzából 3 ezer 127 hold várja az éltető meleget. Kukoricipárból 220 mázsás termés számítottunk az idén, a 650 holdas rizstelepeinkről pedig 15 mázsás átlagtermést várunk. Részt veszünk a holdankénti harminc mázsás — májusi morzsoltban számítva — kukorica termesztési versenyben is. Így az egyes növénytermelő brigádok, munkacsoportok is versenyeznek egymással, a többtermelés érdekében.

Csóty Géza,
Túrkeve, Vörös Csillag Tsz

Segíts magadon, az állam is megsegít

Alig több mint két hónapja, hogy itt a déli határszélén, Hércsántó 220 holdas kis szövetkezte, a Lenin Tsz 430 tagot számláló 3044 holdas nagy gazdasággá alakult.

Az ember azonban első körütekintésre nem is gondolná, hogy kezdő termelőszövetkezetben jár. Varga János bácsi, a raktáros ugyanis terménnyel teli magtárak ajtajait nyitogatja előttünk. A hirtelenében tető alá hozott hízaladákban, több falkában, már egy hónapja 300 sertés hízik. Az átalakított nagyobb istállóban békésen együtt kórözdik 60 szarvasmarha. A határban a szépen munkált, megfogasolt szántások, vetések, megtisztogatott gyümölcsösök között is már 150 hold zab, 40 hold mák, 50 hold napraforgóvetés várja a kelést serkentő tavaszi napsugarakat. Vetik a burgonyát a jól megrágyzott földekbe.

Munkakedv, szorgalom

— Olyan szorgalommal, kedvvel látott itt munkához minden tag, hogy kezdetben bizony nem tudtunk minden dolgot kéne munkát adni — újságolja elégedetten Nagy András, a termelőszövetkezet elnöke.

A gazdálkodás fő irányát az állattenyésztésben határozták meg. Azután a vezetőség gondosan számba vette mi lenne a legjobb, leggyorsabb pénzforgás, amely már az első esztendőben nagy jövedelmet biztosítana. Így határozták el, hogy már ebben az évben meghizlalnak 800 sertést. Igen ám, de ehhez takarmány is kell. Ezért a vezetőség javasolta, hogy a tagság a bevitt földek minden holdja után adjon be a takarmányalapba 25 kiló szemeskukoricát és 25 kiló szalastakarmányt.

— Eddig is hizlaltunk, a tsz-ből is ebből várhatjuk a leggyor-

sabb és legnagyobb hasznot — helyeselt a taggyűlésen Gyurity István, Major Ferenc, Simonyi Mátyás, Horváth Ferenc és a többi tsz-tag. Azután még azt is megszavazták, hogy tagonként másfél mázsa morzsolt kukoricát kölcsönözzék a hízaláshoz őszi visszaadásra. Így teltek meg a szövetkezet magtárai terménnyel, ahol a régi kis szövetkezet 90 mázsa árpájához, 250 mázsa kukoricájához, 1350 mázsa morzsolt kukoricát adtak össze az új belépők. Így tudták hízóba állítani a tagoktól összevásárolt 300 sertést és köthettek szerződést májusra ismét 400 süldő szállítására az állatforgalmi vállalattal.

Messzeimő támogatásra talált a vezetőség javaslata akkor is, amikor az első apró-cseprő, de mégis jelentős pénzbeli kiadások jelentkeztek a szövetkezetben.

— A tavalyi földjáraadékomat, 1450 forintot teljes egészében kölcsönöztünk a szövetkezetnek — kezdte meg a sort az elnök.

— Október végéig 5000 forintot tudok kölcsönözni — csatlakozott az elnökhöz Mitoz József új szövetkezeti gazda is.

Sorra ajánlották fel a szövetkezet első pénzkidadásait segítő kölcsönöket. Páncsity István párttitkár 1500, Kiefer Jakab könyvelő 2000, id. Molnár István 1900, Horváth István 1000 forinttal segítette hozzá az első pénzkidadások fedezéséhez.

— Összesen 28 ezer forintot vett így kölcsön a tsz, de ennél jóval többet is összeadott volna a tagság, ha szükség lett volna rá — mondja az elnök. — Hét-ezer forintot már azért utasítottunk vissza, mert most már a szerződéses terményekre fizetett előlegekből van pénzünk a kiadásokra. A burgonyavetőmag előteremtésénél azonban már ismét a tagsághoz fordulunk kölcsönért.

És ha tovább vizsgáljuk a termelőszövetkezet terveit, láthatjuk, hogy a Lenin Tsz erősen tart-

ja magát ahhoz az elvhez: segíts magadon, az állam is megsegít.

Állami hitelből egy 100 férőhelyes szarvasmarhaistálló, két 20—20 férőhelyes sertésfiáztató, 120 férőhelyes hízalada, 300 férőhelyes juhholdály és 10 vagonos göré építésére kaptak segítséget. Emellett azonban a már megépített 200 férőhelyes hízaladán kívül saját erőből építenek két 20 férőhelyes sertésfiáztatót, két 120 férőhelyes hízaladát és ha sikerül, anyagot biztosítani, még egy 50 férőhelyes növendékmarha istállót is. De a 100 férőhelyes istállót kivéve az összes építkezést a tsz saját építőbrigádja végzi. Az ólakba ebben az évben 60 anyakocát állítanak be, ami majd ontja a hízónak valót.

Gyarapodik az állatállomány

A meglévő szarvasmarhák számát állami vásárlásból, 50-nel, a tagoktól történő felvásárlással pedig legalább 30—40-nel akarják még ebben az évben gyarapítani. Nagyon szépek, biztatóak a szövetkezet távolabbi tervei is, amely szerint többek között már 400—500 darab szarvasmarha lesz a közös istállóban. De maradjunk csak az ideai terveknek.

— Erre az évre 42 forint 90 fillért tervezünk egy munkaegységre — mondja Nagy elvtárs. — Hogy ezt az összeget elérjük, azt mi biztosan ígérhetjük.

Ilyen szorgalommal, ilyen ügybuzgalom láttán, mi is erősen hisszük, hogy sikerül a Lenin Tsz-nek szép terveit valóra váltani. De, hogy olvasóinkat a zárószámadról is a valóságnak megfelelően tájékoztathassuk, ígéretet tettünk az elnök elvtársnak, hogy akkor is ellátogatunk ebbe a termelőszövetkezetbe.

H. J.

Részt vesznek a 30 mázsás kukoricatermesztési mozgalomban

Fejér megyében, a kukorica hazájában ugyancsak készülődnek a nagy termést biztosító termelési módszerek széleskörű alkalmazására. A szőlővárosi járás tizenöt községében — ahogy Monori Sámuel járási főgonómus mondja —, a szántóterületnek 23 és fél százalékán vetnek nagyüzemi módszerekkel magkukoricát, ami gyakorlatban azt jelenti, hogy 27 termelőszövetkezet mintegy 13 ezer holdon hibrid-vetőmagot használ el a vetésterületnek hozzávetőlegesen 40 százalékát négyzetesen vetik el. Ha ehhez hozzászámítjuk az 1600 hold területet jelentő silókukorica-vetést, továbbá a háztáji földekbe kerülő kukoricát, akkor máris elmondhatjuk, hogy

a Dunántúlnak ezen a kukoricatermelő vidékén több mint 28 százalékát ezzel a fontos takarmánynövényvel vetik be a termelők.

A járási tanács összesen 27 vagon és 20 mázsa hibrid-vetőmagot igényelt és ezt a mennyiséget az utolsó szemig le is szállították a hibridüzemek. A termelőszövetkezetek pedig a 27 vagonból 13 vagonnal máris átvettek.

— Nem kell nálunk magyarítani a hibrid-vetőmag hasznát — mondja Fábán Mihály, a baracsi Szorgalom Tsz agronómus.

Tavaly 70 holdról 33 mázsa 17 kilós holdankénti termésátlagot takarítottunk be májusi morzsoltban számolva.

Ezzel a kukoricatermesztők országos versenyében első díjat nyertünk. A siker egyik feltétele a kitűnő hibrid-vetőmag, amely jó talajelőkészítéssel és gondos talajmunkával párosulva sohasem hagyja cserben a gazdát.

Kérdezzem a baracsi Szorgalom Tsz agronómusát az 1960-as kukoricatermesztési terveikről.

— Ebben az esztendőben keressen 400 hold magkukoricát vetünk, s ebből 300 holdat négyzetesen. Az természetese, hogy mind a 400 holdra MV—5-ös hibrid-vető-

magot igényeltünk, amit a napokban veszünk át a Terményforgalmi Vállalattól.

Mind a 300 hold négyzetes vetésünkkel benevezünk az országos kukoricatermesztési versenybe

és vállaltuk, hogy holdanként legalább 30 mázsát takarítsunk be. Ez meg is lesz!

— Hogy mi ad bizakodást erre nézve? Részben az, hogy valamennyi kukoricánk őszi mélyszántásba kerül és a 300 hold négyzetes vetés alá holdanként legalább 3 mázsa műtrágyát használunk. Ezenfelül lesz gondunk a növényzám biztosítására, ami azt jelenti, hogy legalább 20 ezer tövet nevelünk holdanként.

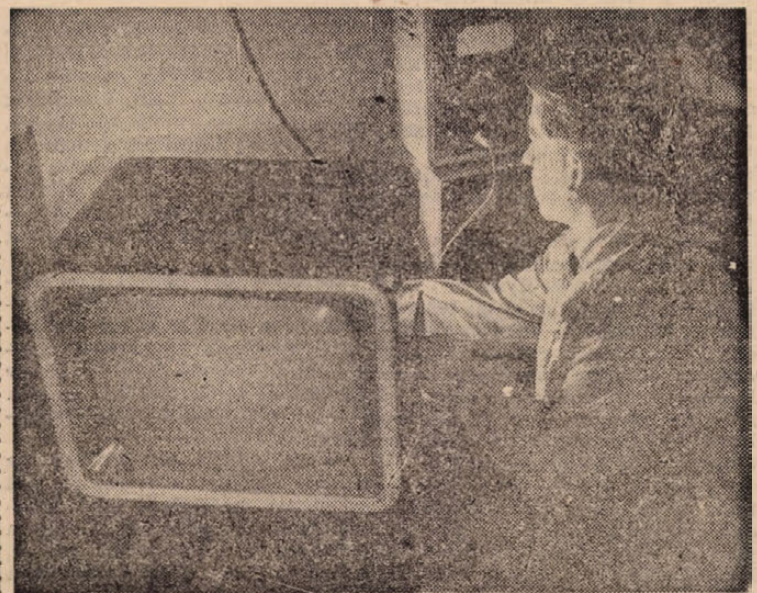
A baracsi Szorgalom Tsz-ben a 30 mázsás mozgalom versenyszerűsítésének aláírásakor egyben szállítási szerződést is kötöttek az új termés egy részére.

Kat. holdanként 450 kiló májusi morzsolt kukoricát adnak át az ősszel az államnak, s most a szerződésben biztosított nagydadag műtrágya kiszórására készülnek. Minden hold kukoricaföld 300 kiló műtrágyát kap...

Akik olyan szorgalommal és annyi szakértelemmel dolgoznak, mint a baracsi Szorgalom Tsz-ben is — azok bizonyára elérik célkitűzéseiket. Lesz abraktakarmányuk bőven.

D. J.

Népi televíziós készülékeket gyártanak

A Székesfehérvári Villamossági, Televízió és Rádiókészülékek Gyárában a harmadik negyedévében kezdik meg a rendkívül olcsó televízió-típus, a „Tavaszi” gyártását. Parragi András műszerész méréseket végez a készülék prototípusán